

Milyen feltételek és alternatívák szükségesek a menedékkérők hatékonyabb munkaerő-piaci integrációjához?

Kerekasztal beszélgetés

**Bevezető gondolatok és
adatok a**

BÁH Menekülteket Befogadó Állomása által szervezett kerekasztal beszélgetésre
Debrecen, 2007. szeptember 25. – Klub Barabás, Debrecen

A kutatás elméleti háttere és a fogadó társadalomban megjelenő kérdések

„Külföldi munkavállaló”, „migráns”, „bevándorló”, „menedékkérő”, „menekült”, stb. fogalmai mind a jogi, idegenrendészeti, mind a szociológiai fogalomhasználatban különböznek, a köznyelvben és a sajtóban is gyakran keverednek.

I. Migrációs motivációk elméletei

1.1.1. Markoszintű elméletek

- A vonzás és taszítás (*push and pull*) elmélete
- A neoklasszikus közgazdaságtan egyensúlyelmélete
- A duális munkaerőpiac elmélete
- Világrendszer-elmélet

1.1.2. Mikroszintű elméletek

- A neoklasszikus közgazdaságtan mikroelmélete

1.1.3. Mezoszintű elméletek

- A migráció új közgazdaságtana
- Hálózatelmélet
- Intézményelmélet
- A kumulált okság elmélete

II. A migráció hatásaival és következményeivel kapcsolatos általános társadalmi kérdések

Elveszik-e a külföldiek a hazai munkavállalók elől a munkahelyeket? Lenyomják-e az „idegenek” a „bennszülöttek” bérét

A migránsok fedezik-e az általuk igénybe vett jóléti szolgáltatások költségét?

A bevándorlók beilleszkednek-e a befogadó gazdaságba és társadalomba

III. A migráció hatásaival és következményeivel kapcsolatos szervezeti, vezetői kérdések

-Profitálhatok-e a multikulturális munkaszervezetből? Hogyan?

-Mennyibe kerül egy menekült (menedékkérő) alkalmazása?

-Hogyan tudok rekrutálni az adott célcsoportokból? (táborok? munkaügyi központok?)

-Milyen HR veszélyekkel kell számolnom az adott célcsoport alkalmazásánál?

- AKAROK-E ÉN EGYÁLTALÁN MENEKÜLTEKET (MENEDÉKKÉRŐKET) FOGLALKOZTATNI?

A migráció hatásaival és következményeivel kapcsolatos általános társadalmi kérdések

Fókuszcsoporthoz tartozó interjúkon elhangzott vélemények cégvezetők, vállalkozók részéről

- Addig marad itt, amíg annyit „lop, csal, hazudik, amivel átviteti magát Ausztriába az embercsempéssel, a magyar melós meg nem tud elhelyezkedni!

40 éves férfi - Egy vidéki élelmiszeripari kisvállalkozás vezetője

- Dolgoztatni kéne őket, ha már ide jönnek és itt etetjük őket (...) Például kutyagumit szedetni!

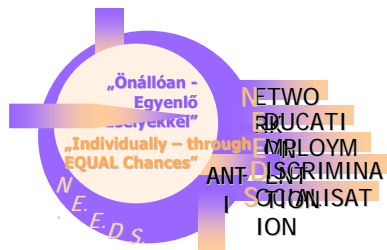
35 éves nő, külföldi tulajdonú feldolgozóipari nagyvállalat HR vezetője

- Azt el tudom képzelni, hogy egy magyarok által el nem végzett munkára alkalmazzam a menedékért, a múltkor például disznóól takarításhoz kerestem munkaerőt, de senki sem vállalta (...) a menekült táborban viszont ingyen szállásuk van!

54 éves férfi - idénymunkásokat (is) foglalkoztató egyéni gazdálkodó

- Egy román nőt alkalmaztunk a konyhán. Jól elvégezte a munkát, de nem tudott beilleszkedni, ezért el kellett küldeni.

40 éves nő, vendéglátás

A kutatás célja és felépítése

Exploratív kutatási cél: a menedékkérők és menekültek „virtuális” munkaerőpiacának feltérképezése

A kutatási blokkok:

- **Kínálati oldal vizsgálata**

Menedékkérők és menekültek kérdőíves megkérdezése:

Összesen 567 (419+148) megkérdezés standard kérdőívek segítségével

- **Keresleti oldal**

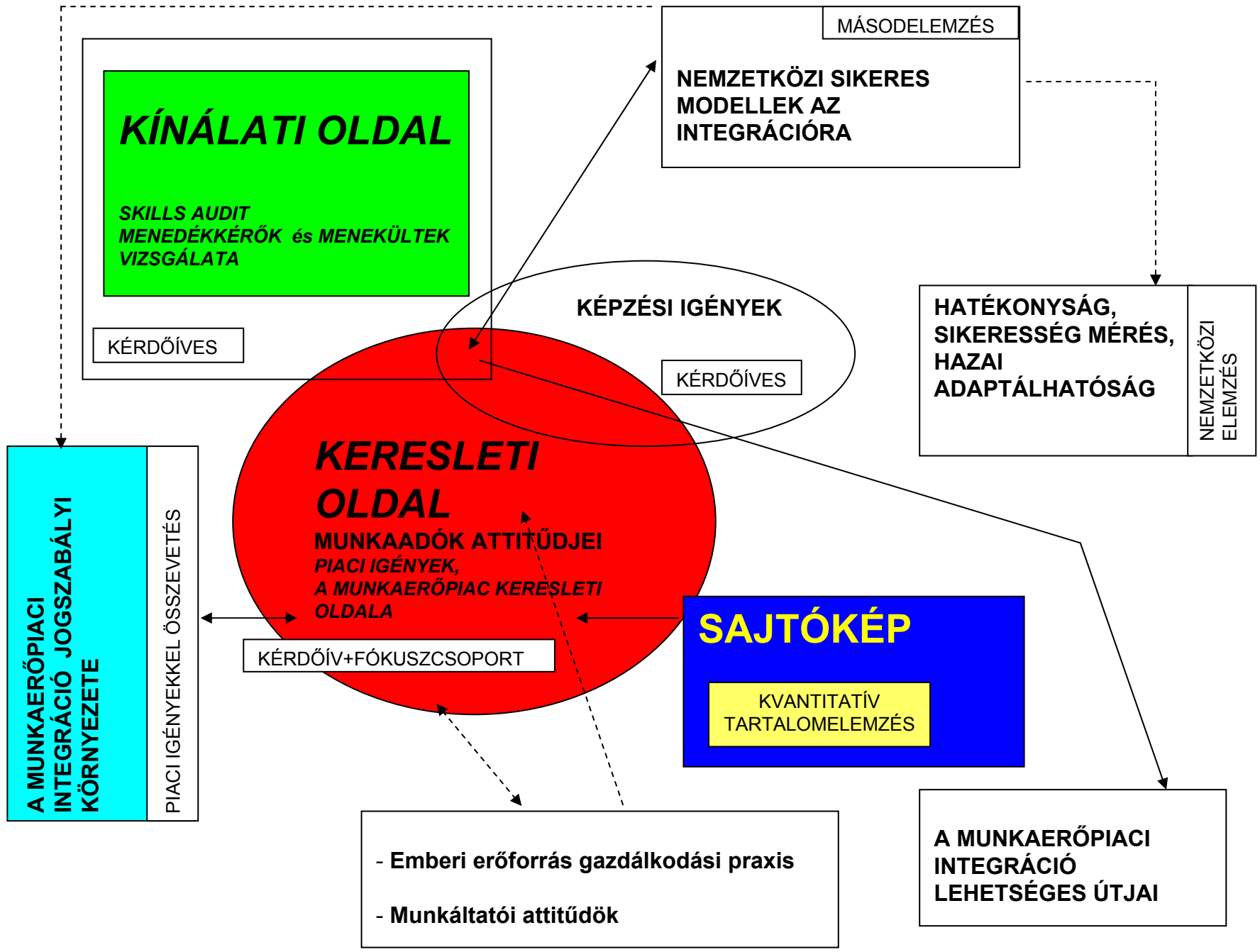
Munkáltatók vizsgálata fókuszcsoportokkal és kérdőíves interjúkkal

- **Sajtókép kutatás**

Két vezető magyar napilap 1 teljes évi összes cikkének áttekintése kvantitatív és kvalitatív tartalomelemzési módszerekkel

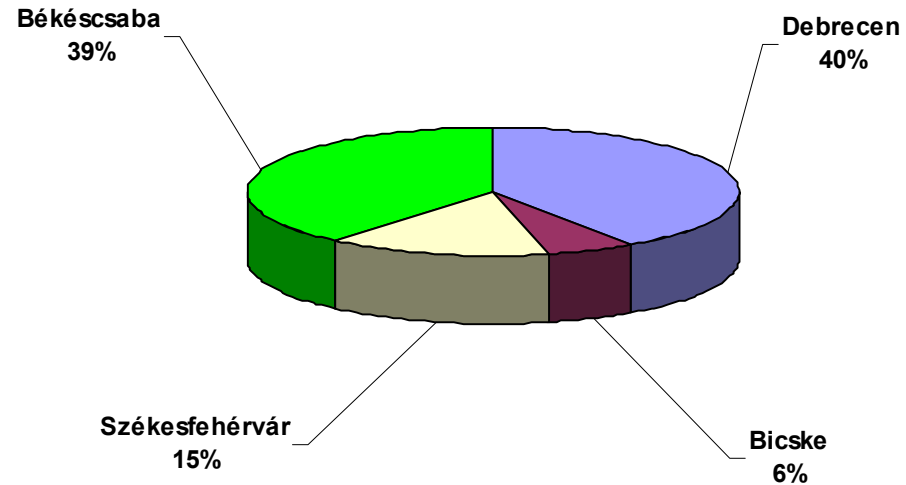
- **Jogi kutatás**

A magyar jogszabályi környezet áttekintése és összevetése nemzetközi példákkal

Keresleti oldal

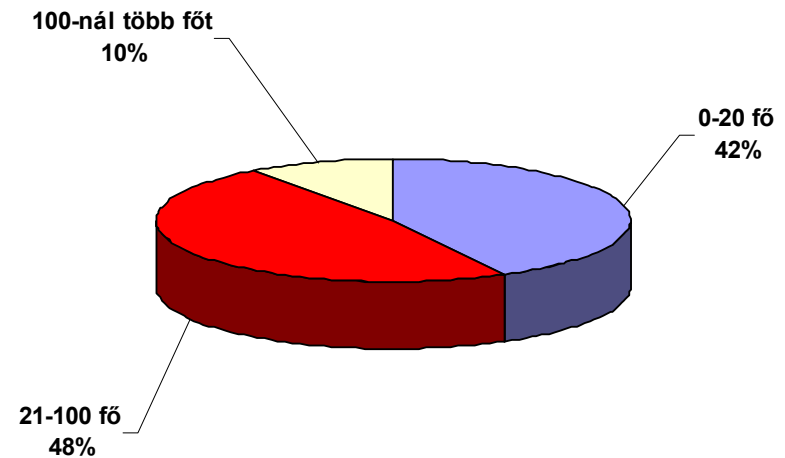
Székhely/telephely

N= 300 fős vállalati minta a befogadó állomások közvetlen környékéről

Interjú alanyok: a szervezetek első számú / HR vezetői

Szervezeti méret

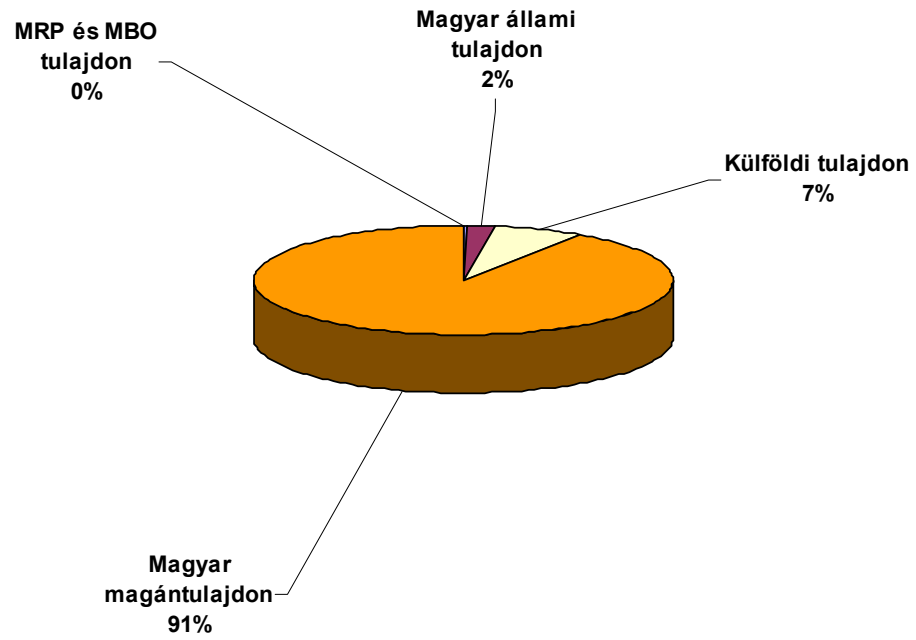

Átlagos szervezeti létszám: 60 fő

A cégek többsége (80%) fizikai munkaerőt foglalkoztat

A megkérdezett cégek alig 8%-a foglalkoztat jelenleg is külföldi munkavállalókat

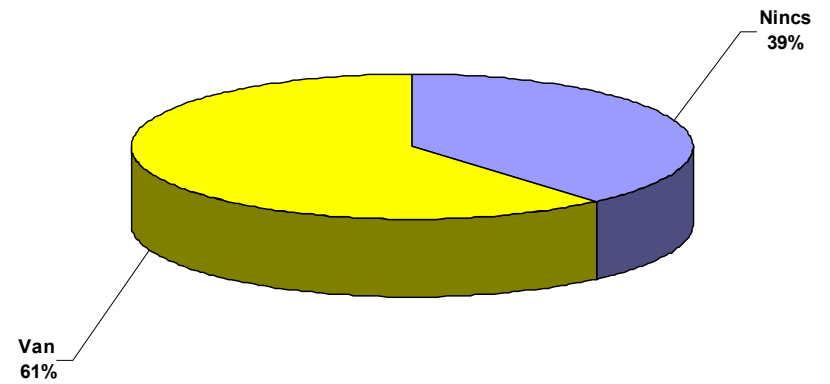
Tulajdonforma

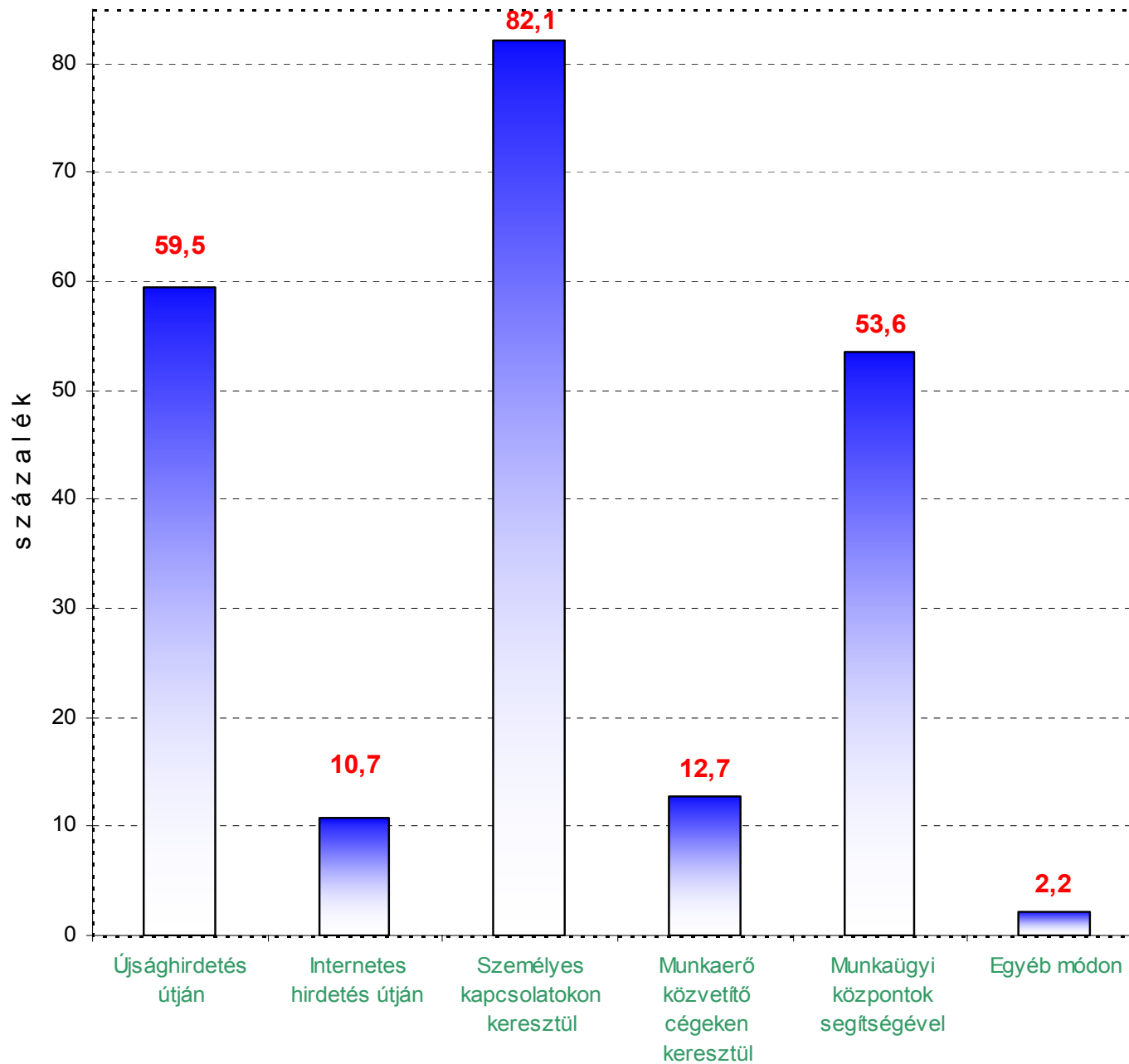
Domináns tulajdonforma: magyar magántulajdon

A cégek többségének van szakmai kapcsolata a munkaügyi központokkal

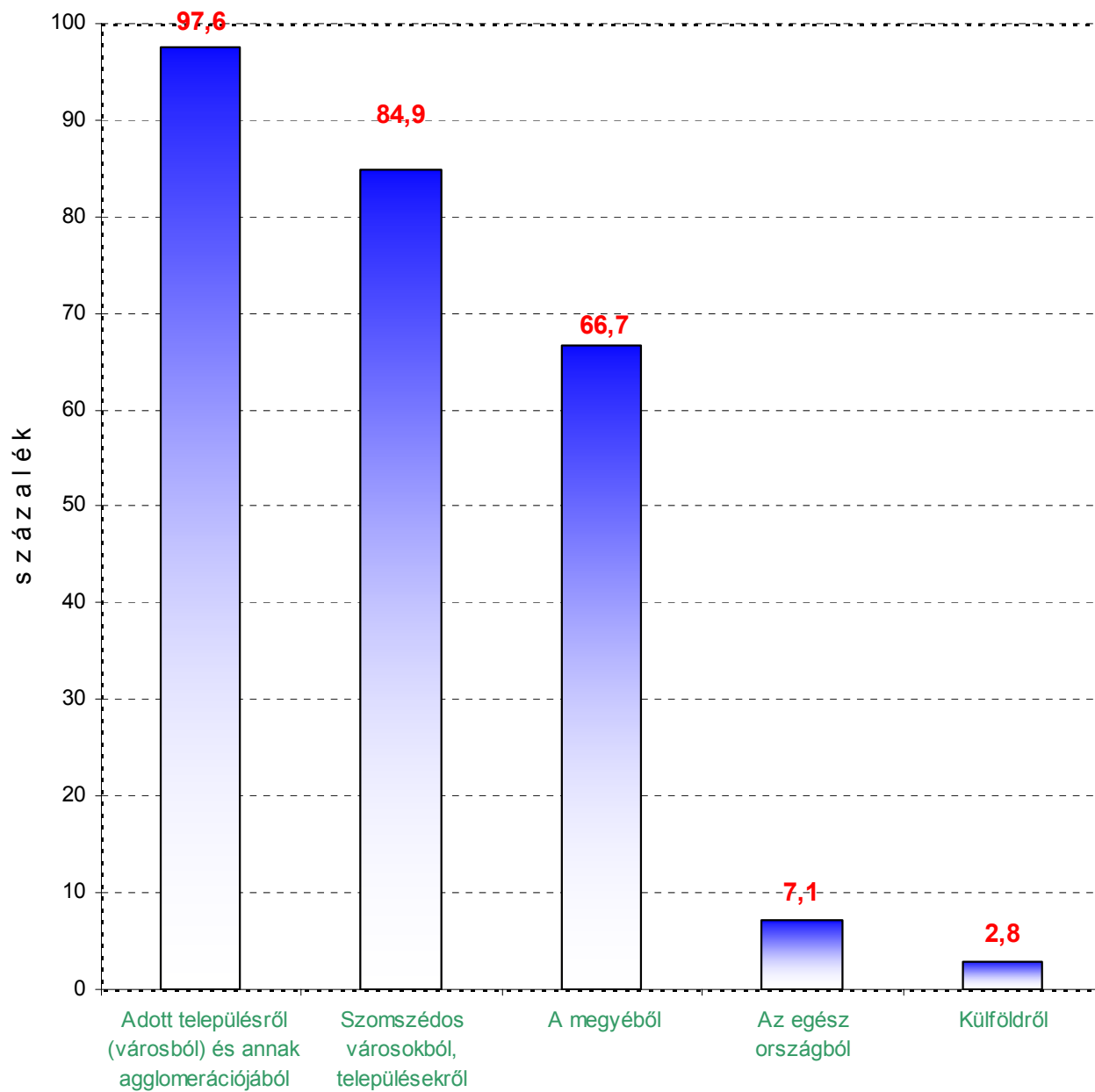
Kapcsolat a munkaügyi központokkal

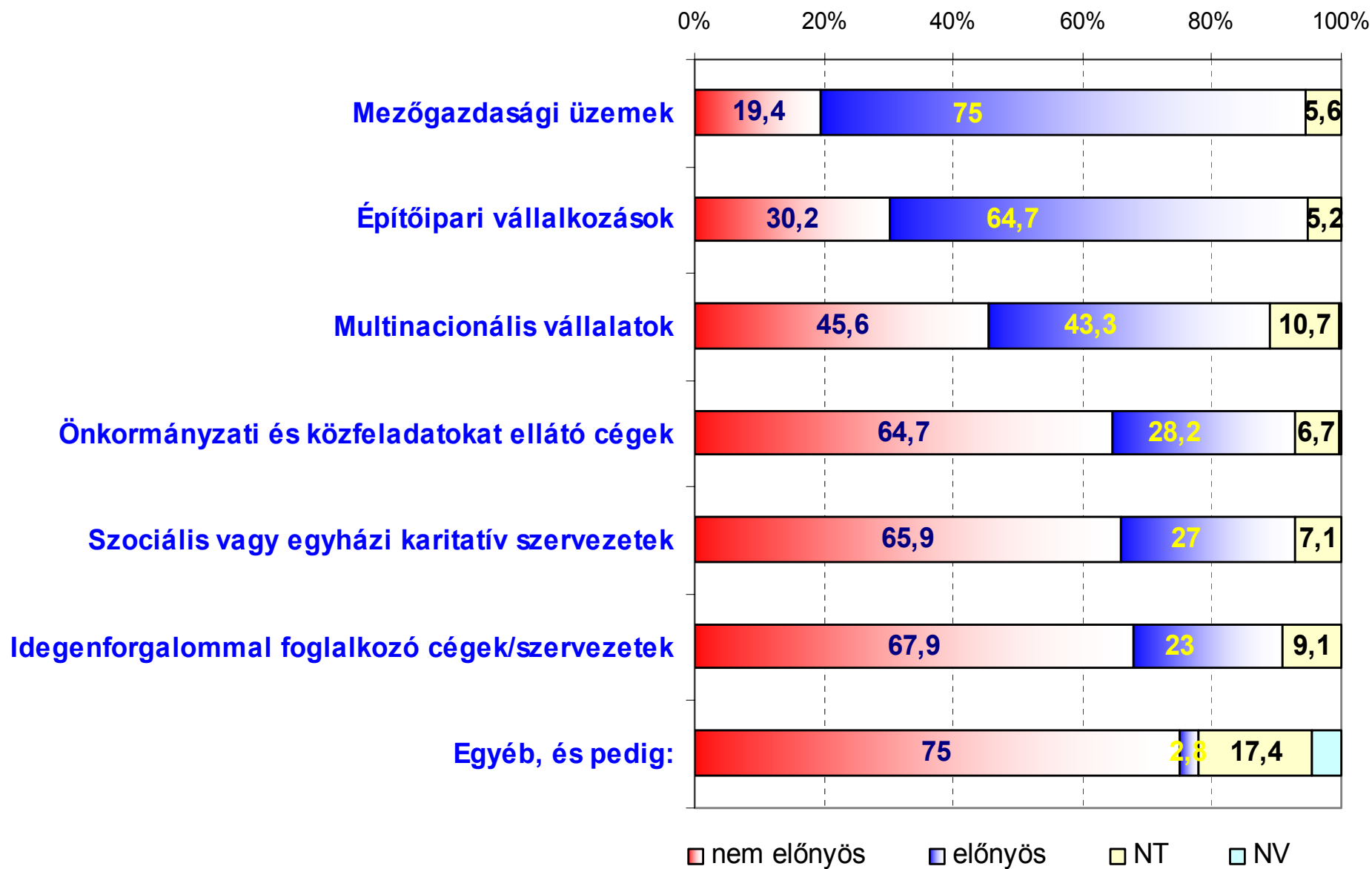
Toborzási stratégiák – A toborzás módja

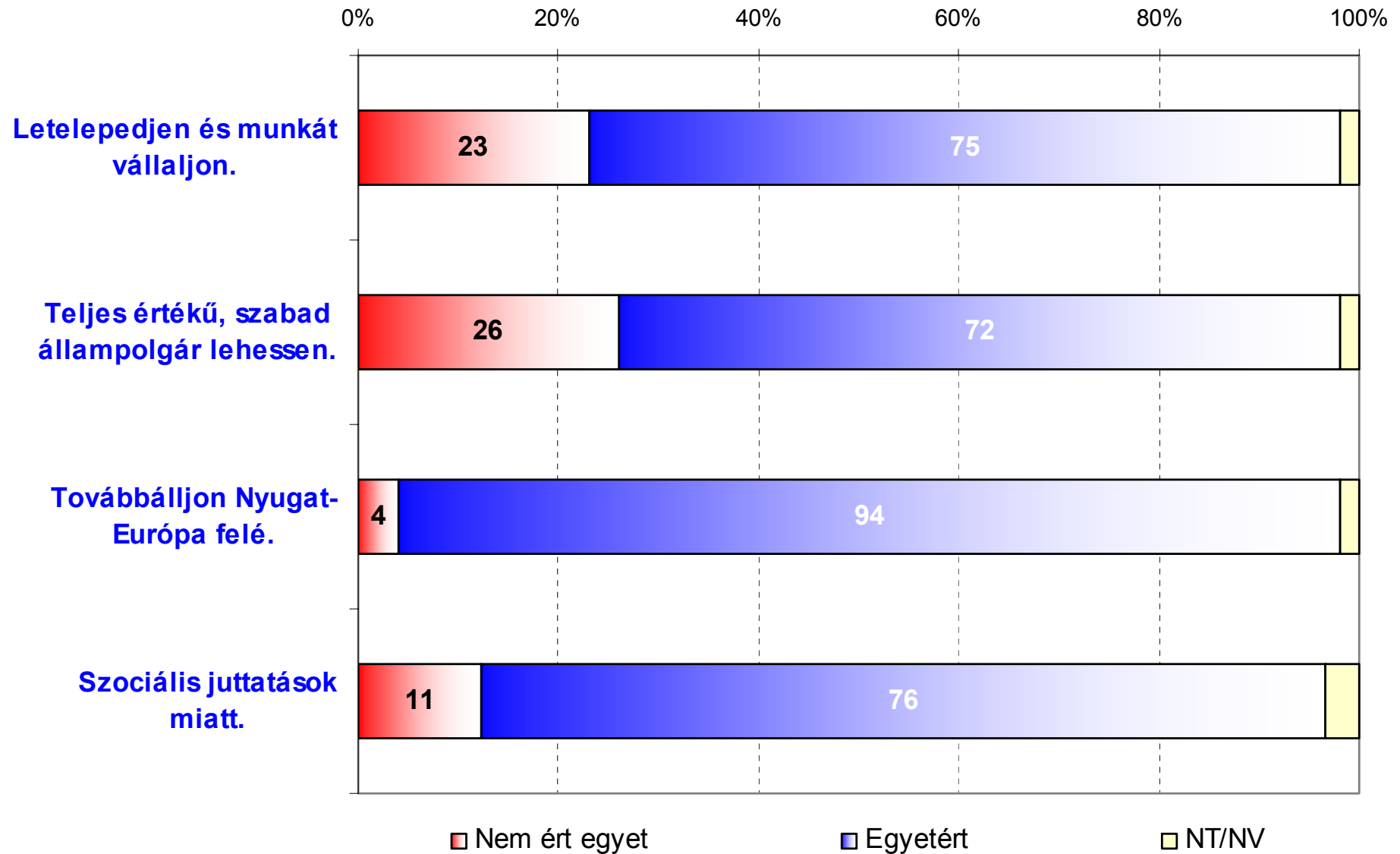
Toborzási stratégiák – A toborzási körzet

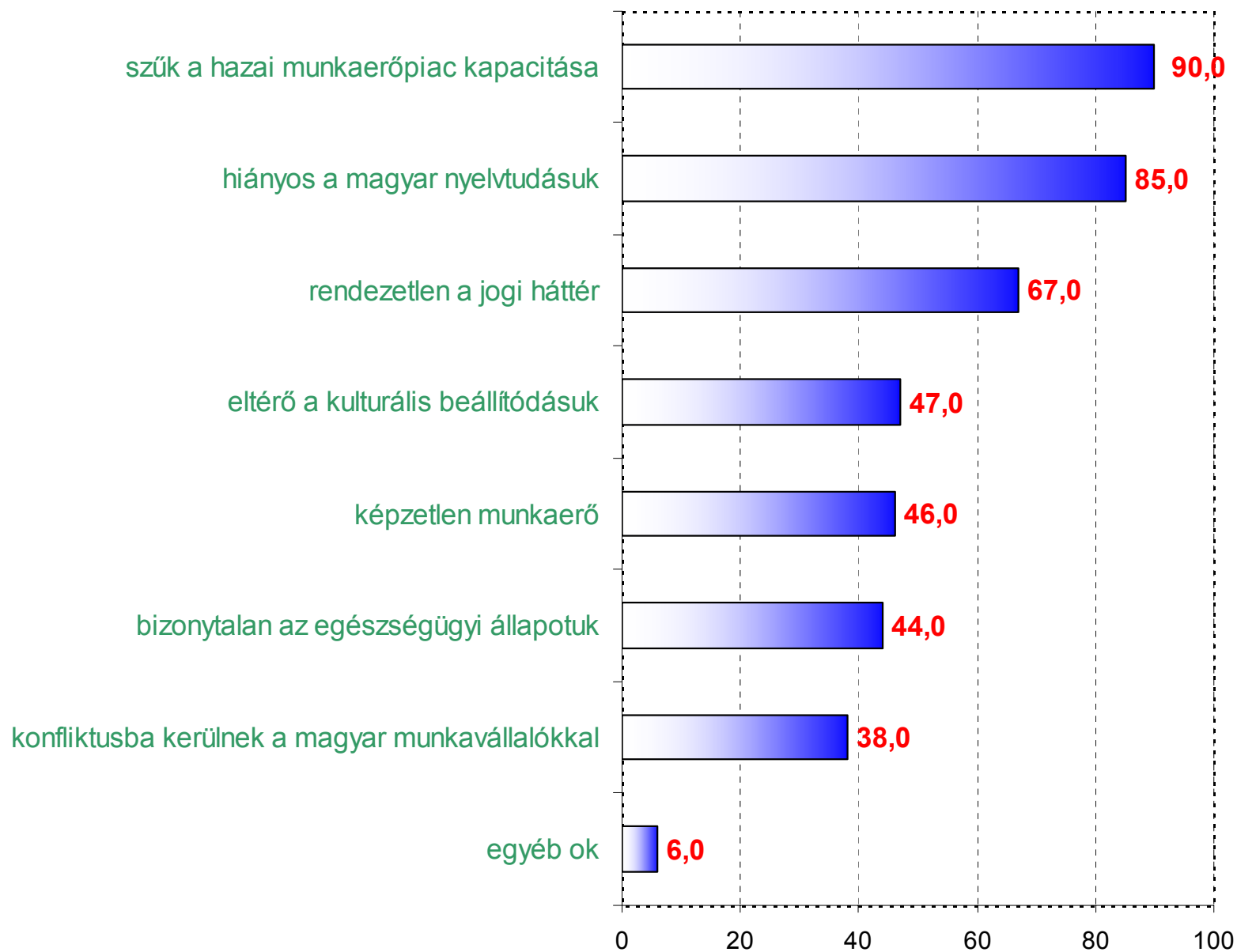
**Kiknek a számára lehetne kedvező a menedékkérők foglalkoztatása?
(Munkáltatói vélemények)**

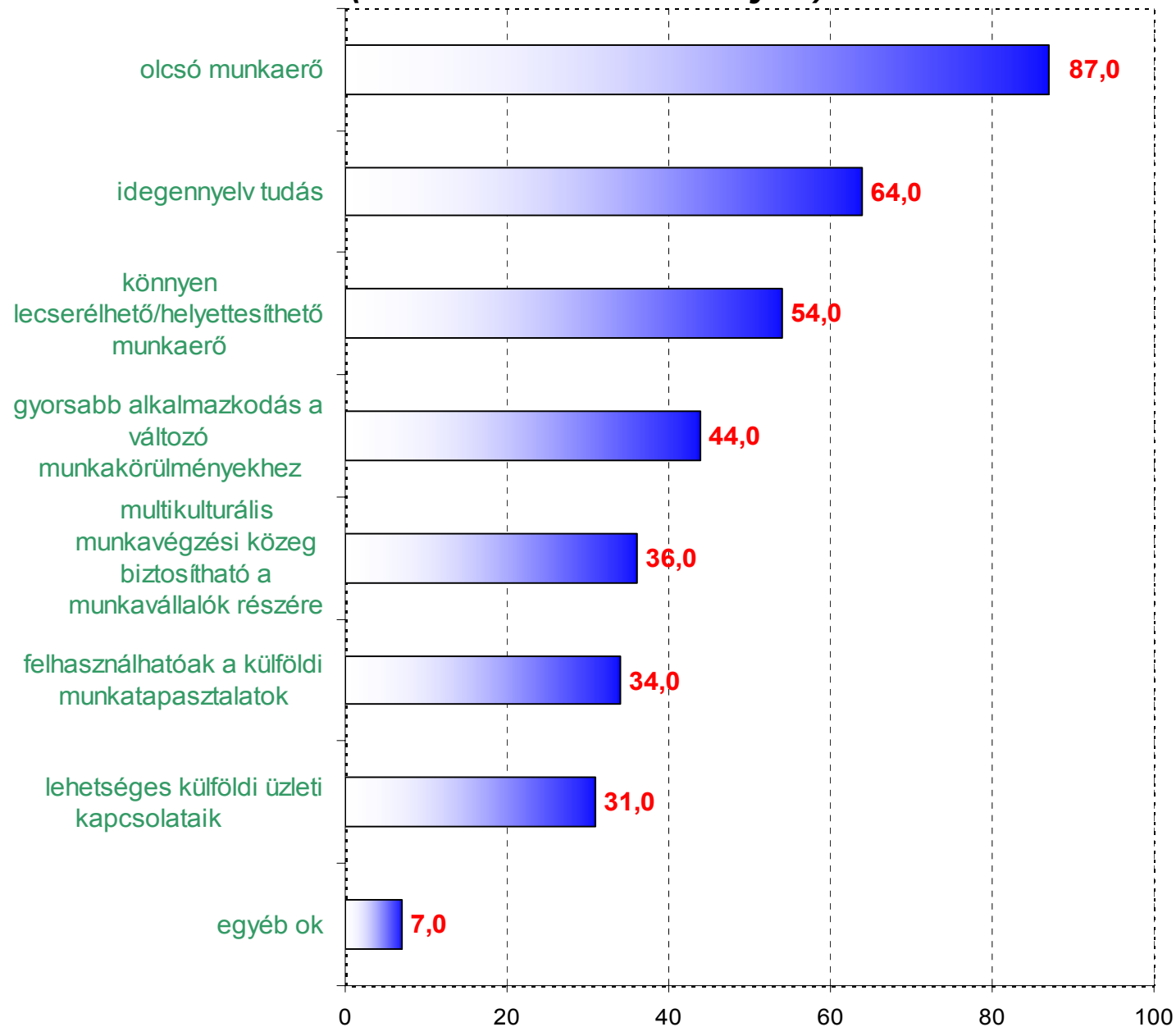
A hazánkban menedéket kérő külföldiek miért érkeznek az országba? (Munkáltatói vélemények)

Mely tényezők gátolnák a menedékkérők alkalmazását a hazai munkaerőpiacon? (Munkáltatói vélemények)

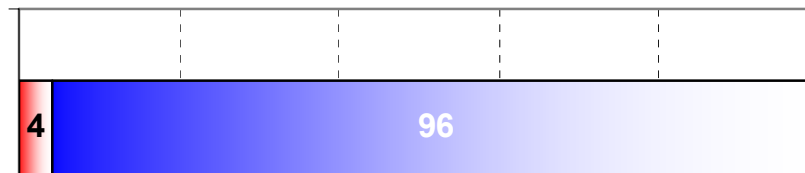

A menedékkérők alkalmazásának potenciális előnyei a hazai munkaerőpiacon? (Munkáltatói vélemények)

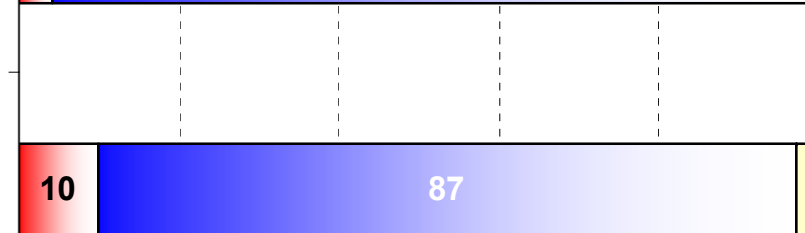

A menedékkérőkkel kapcsolatos munkáltatói attitűdök

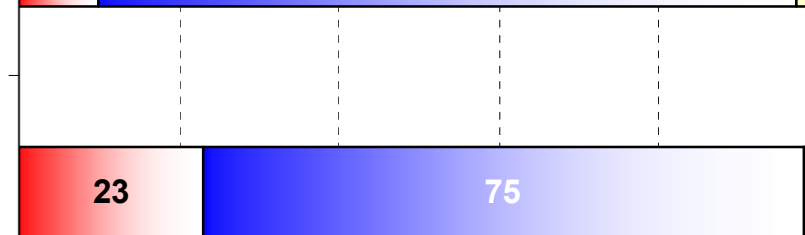
Az elsődleges fontosságú, hogy a menedéket kérő munkavállaló beszéljen jól, érthetően magyarul.

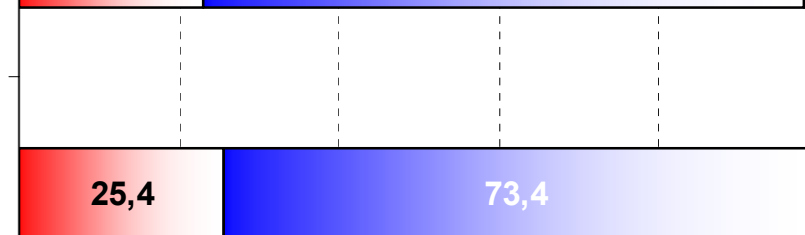
Egy menedéket kérő munkavállaló is képes olyan színvonalú munkavégzésre, mint egy magyar munkavállaló.

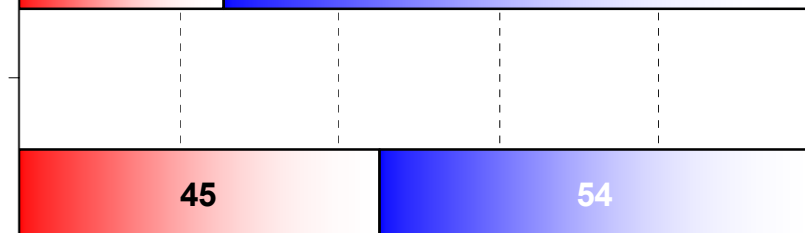
A menedéket kérő munkavállalók lenyomnák a helyi béreket.

A menedéket kérő munkavállalók elvonnák a magyar munkaerő elől a munkahelyeket.

A menedéket kérő munkavállalót, a foglalkoztatásban ugyanolyan jogok kell, hogy megillessék, mint a magyar állampolgárokat.

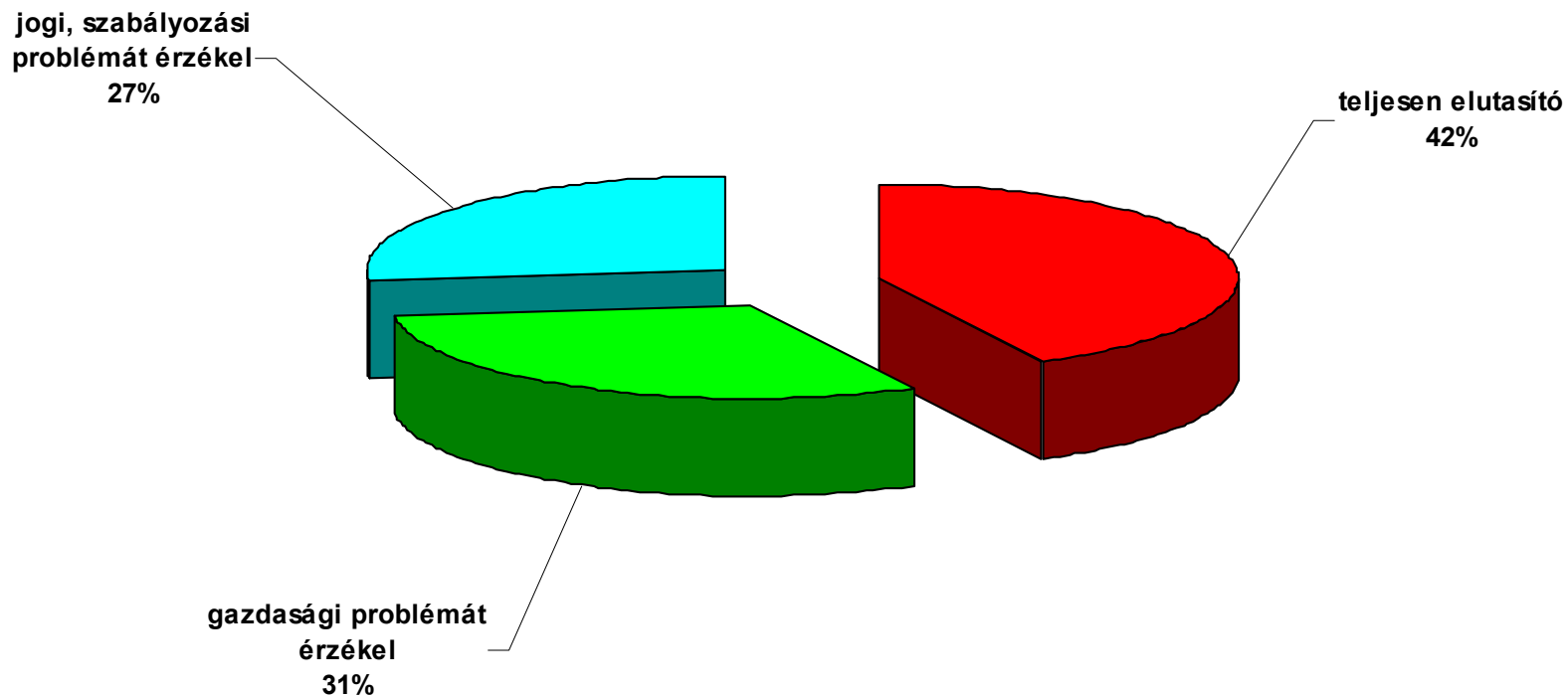
0% 20% 40% 60% 80% 100%

■ nem ért egyet

■ egyetért

■ NT/NV

MUNKÁLTATÓK KLASZTEREI - A foglalkoztatás esélyeinek becslése

- A munkáltatói attitűdök alapján, a cégek **42%**-ánál nincs/csekély esély volna a menedékkérők foglalkoztatására

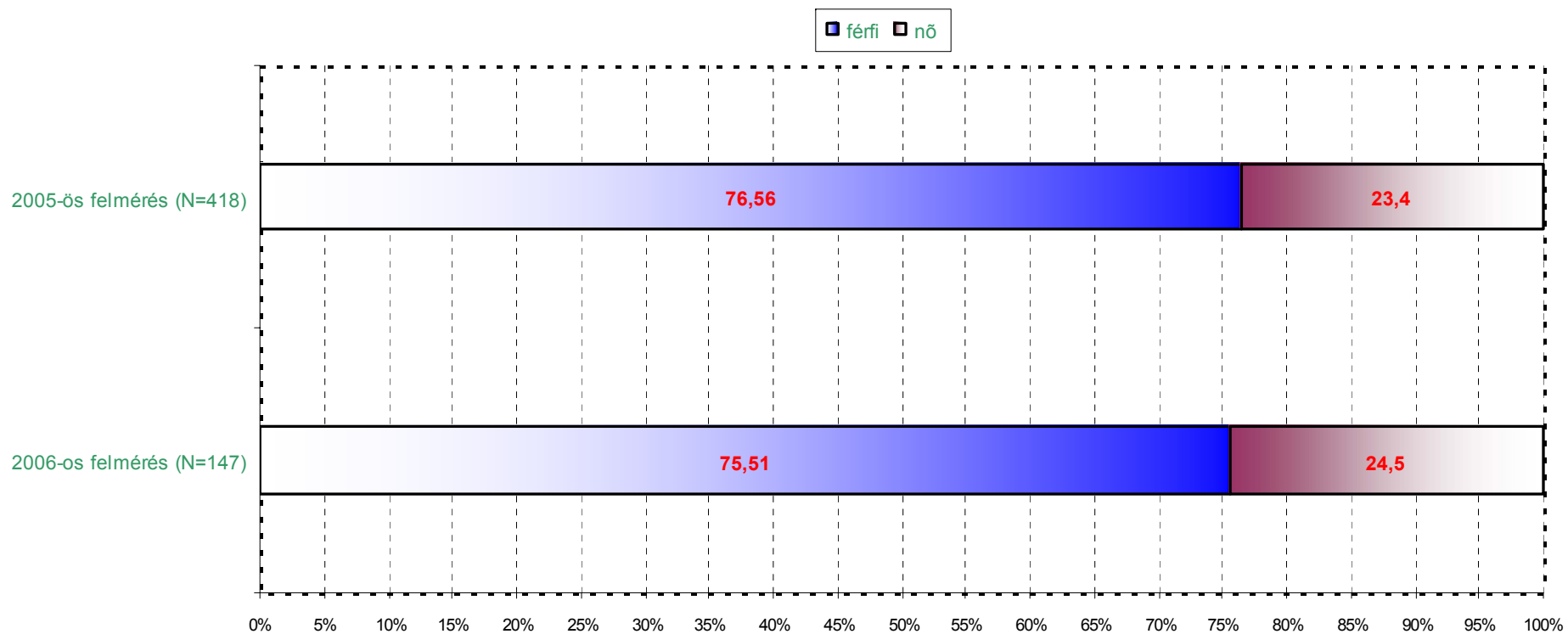
- **27%** jogi, **31%** gazdasági jellegű problémát érzékel => esély lehet a foglalkoztatásra

Vö. idegenellenes attitűdökkel kapcsolatos kutatási eredmények Mo.-on

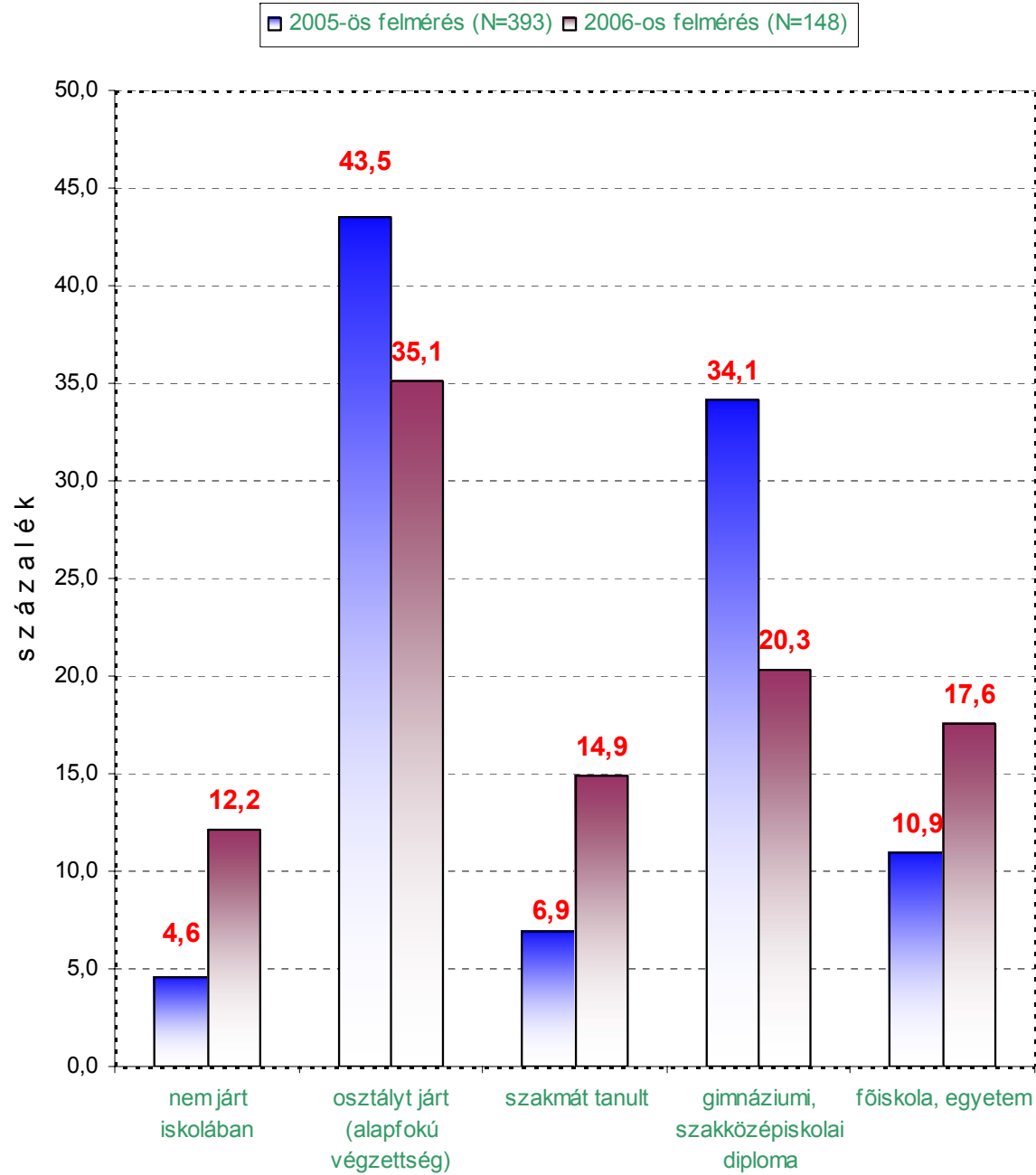
Jogi szabályozás fontossága...

A kínálati oldal néhány eredménye

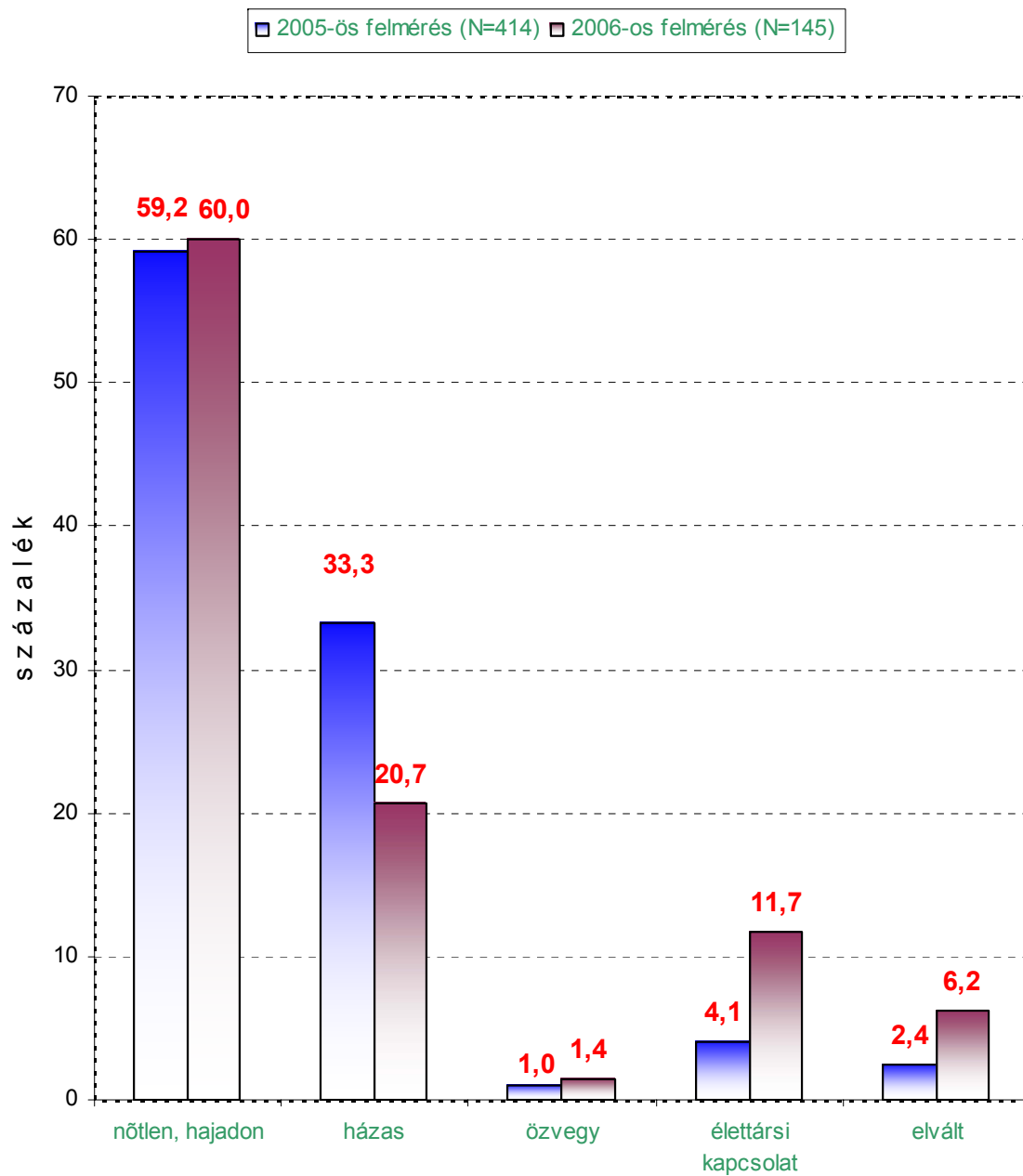
A menedékkérők neme

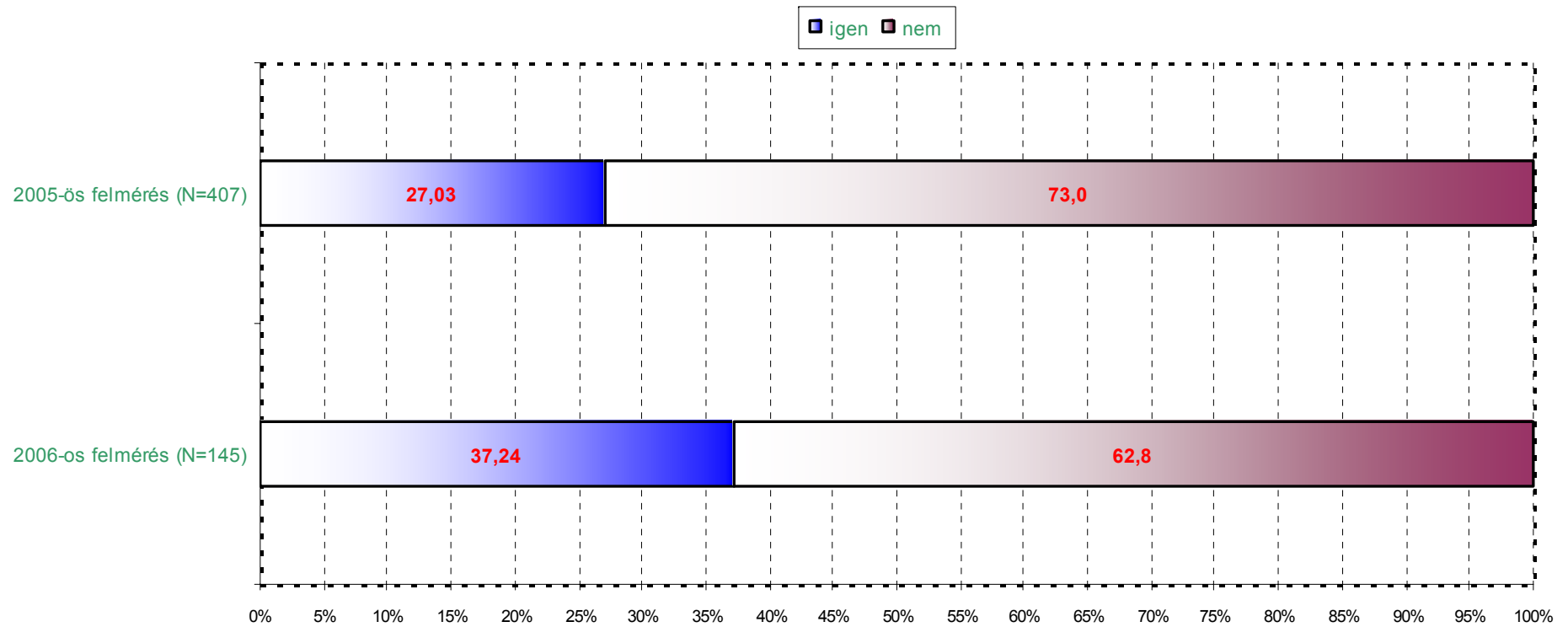
A menedékkérők iskolai végzettsége

A menedékkérők családi állapota

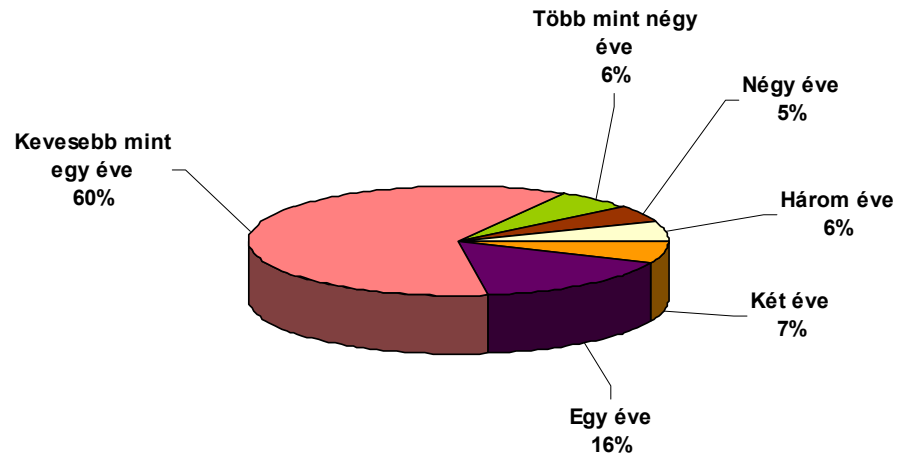

Menedékkérők Európában élő rokonai

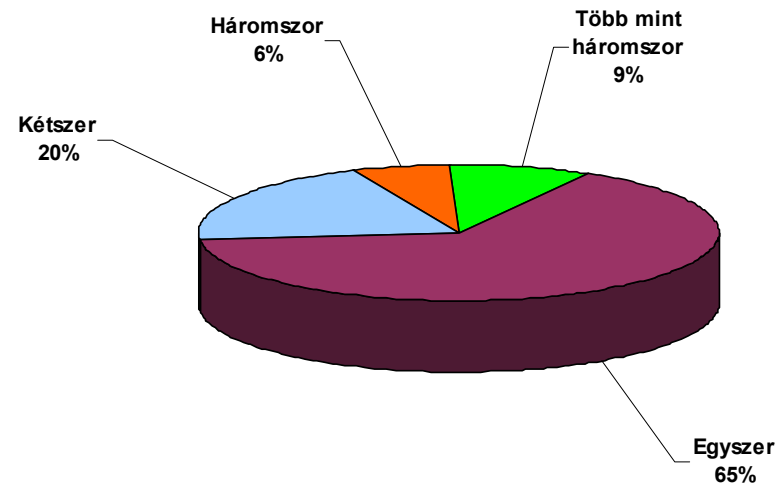
Eredmények a 2006-os felmérésből

Mióta tartózkodik Magyarországon?

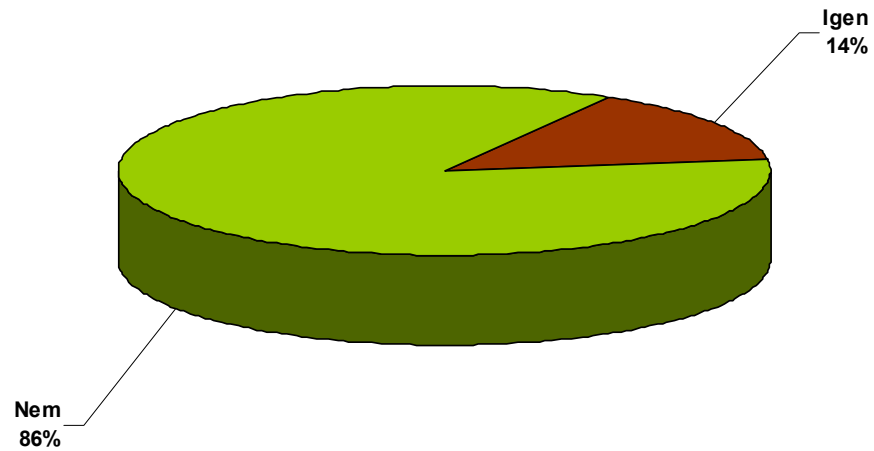
Az idén érkezettek több mint egyharmada afrikai, illetve az afrikaiak túlnyomó többsége, 85%-a jött 2006-ban Magyarországra

Hányszor adta be a menekültstátusz iránti kérelmet?

Azok között, akik több mint háromszor adták be a kérelmet, nagymértékben felülreprezentáltak a magyar anyanyelvűek (46,2%, szemben a teljes mintabeli 15%-kal), vagyis pont a magyar anyanyelvűek kapják meg legnehezebben a menekült státuszt

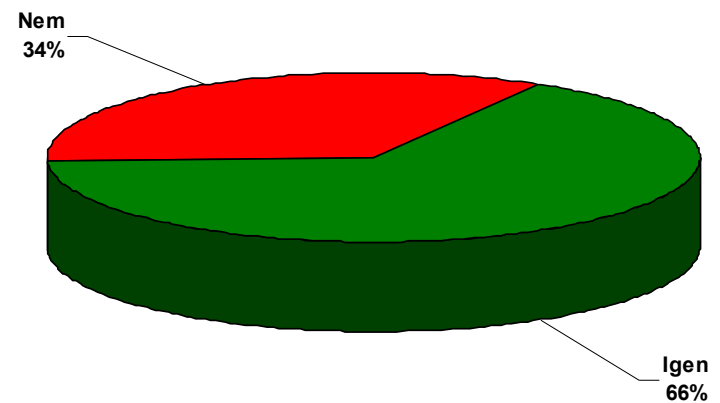
Ideutazása előtt voltak magyarországi ismerősei?

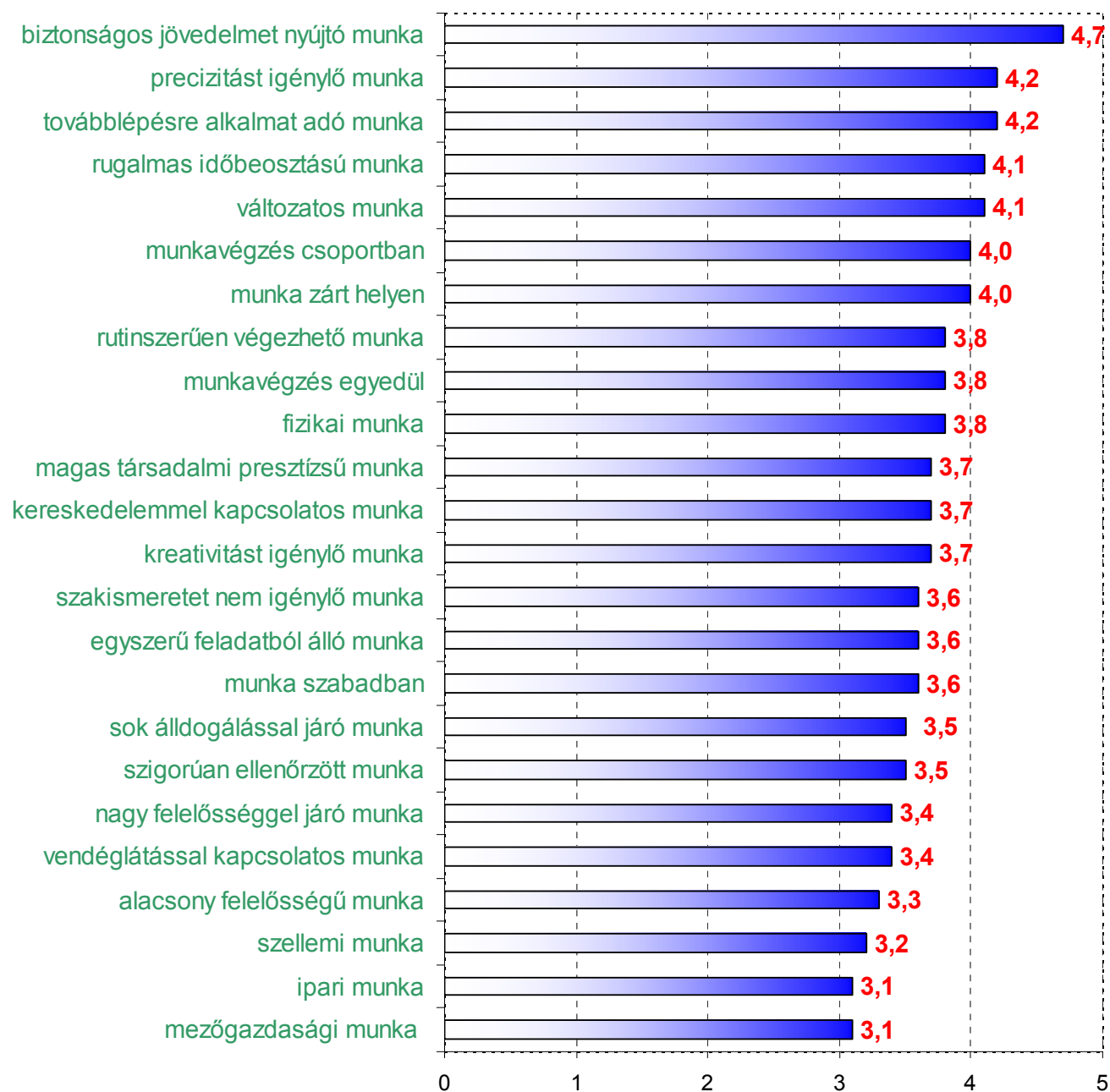
A menedékkérők többségének nem voltak magyarországi ismerőse ideérkezése előtt

Viszont a külföldiek kétharmada kötött új ismeretségeket ideérkezése után. Ugyanakkor azoknak, akiknek voltak magyarországi ismerősei, azok jóval nagyobb arányban szereztek újakat is, míg azok, akiknek nem voltak ismerőseik, azoknak a legnagyobb hányada nem szerzett új barátokat. (Az összefüggés statisztikailag szignifikáns.)

Szerzett új barátokat, ismerősöket, amióta itt tartózkodik?

Milyen típusú munkát szeretnének leginkább a menedékkérők?

Esettanulmány: HOGYAN OLDANÁNK MEG A KÖVETKEZŐ HELYZETET?

Vezetőként dolgozom egy Magyarországon működő nagyvállalatnál. A tulajdonos számára felmerült, hogy a cégnél menedékkérőket alkalmazunk. Tegnap e-mail-jében a következő kérdéseket küldte át számomra, amelyekre 15 perc múlva kell válaszolnom:

- **Profitálhatunk-e a multikulturális munkaszervezetből? Hogyan?**
- **Mennyibe kerül egy menekült (menedékkérő) alkalmazása?**
- **Hogyan tudok toborozni az adott célcsoportokból? (táborok? munkaügyi központok?)**
- **Milyen HR nehézségekkel kell számolnom az adott célcsoport alkalmazásánál?**
- **AKARUNK-E MI EGYÁLTALÁN MENEKÜLTEKET (MENEDÉKKÉRŐKET) FOGLALKOZTATNI?**

A kutatásban résztvevő szakemberek:

**Arnold Petra
Font Brigitta
Havadi Gergő
Keszi Roland
Komáromi Róbert
Papp Gergő
Vicsek Lilla**

Köszönet a *debreceni és békéscsabai befogadó állomások* munkatársainak a kínálati oldal adatfelvételének lehetővé tételéért.

Kiemelt köszönet illeti *Dézsi Gabriellát* és *Klenner Zoltánt* a BM-BÁH munkatársait szakmai segítségükért és

***Molnár Judit*ot a kutatás folyamatos pénzügyi, számviteli menedzseléséért.**

www.krolify.hu